

# Slututvärdering av ESF-projekt

## SOS Barnbyars ungdomsprogram för unga på väg att lämna samhällsvård

Juni 2022

Ramboll Management Consulting

**RAMBOLL**

Bright ideas.  
Sustainable change.



EUROPEISKA UNIONEN  
Europeiska socialfonden

# INNEHÅLLSFÖRTECKNING

## Inledning

---

- Om projektet sida 3
  - Om Rambolls utvärdering sida 7
  - Projektets förändringsteori sida 11
  - Övergripande deltagarstatistik sida 14
- 

## Måluppfyllelse

---

- Resultat: Deltagare sida 17
  - Resultat: Metod sida 23
  - Resultat: Samverkan sida 26
- 

Sammanfattande slutsatser och rekommendationer sida 29

---

# OM PROJEKTET



# PROJEKTET HAR SYFTAT TILL ATT SKAPA ETT SAMORDNAT STÖD TILL UNGDOMAR SOM HAR VARIT SAMHÄLLSPACERADE

- Projektet *Ungdomsprogram för unga på väg att lämna samhällsvård* syftar till att stärka förutsättningarna hos ungdomar som varit samhällsplacerade (care leavers) att bli självständiga och självförsörjande. Projektet riktar sig till unga över 18 år som står inför att lämna, eller nyligen har lämnat, samhällsvård.
- Bakgrunden till projektet är att ungdomar som har varit samhällsplacerade i större utsträckning inte fullföljer sin skolgång, hamnar utanför arbetsmarknaden och bland annat riskerar att hamna i missbruk samt i psykisk och fysisk ohälsa. Svensk forskning visar att det finns brister i att integrera ett holistiskt perspektiv för ett heltäckande stöd för målgruppen.
- Projektet har pågått mellan januari 2020-juni 2022 där den första ungdomen skrevs in i januari 2021. Projektet har under perioden haft 58\* antal ungdomar som deltagare.



# PROJEKTET HAR BESTÅTT AV ETT MENTORSKAPSPROGRAM

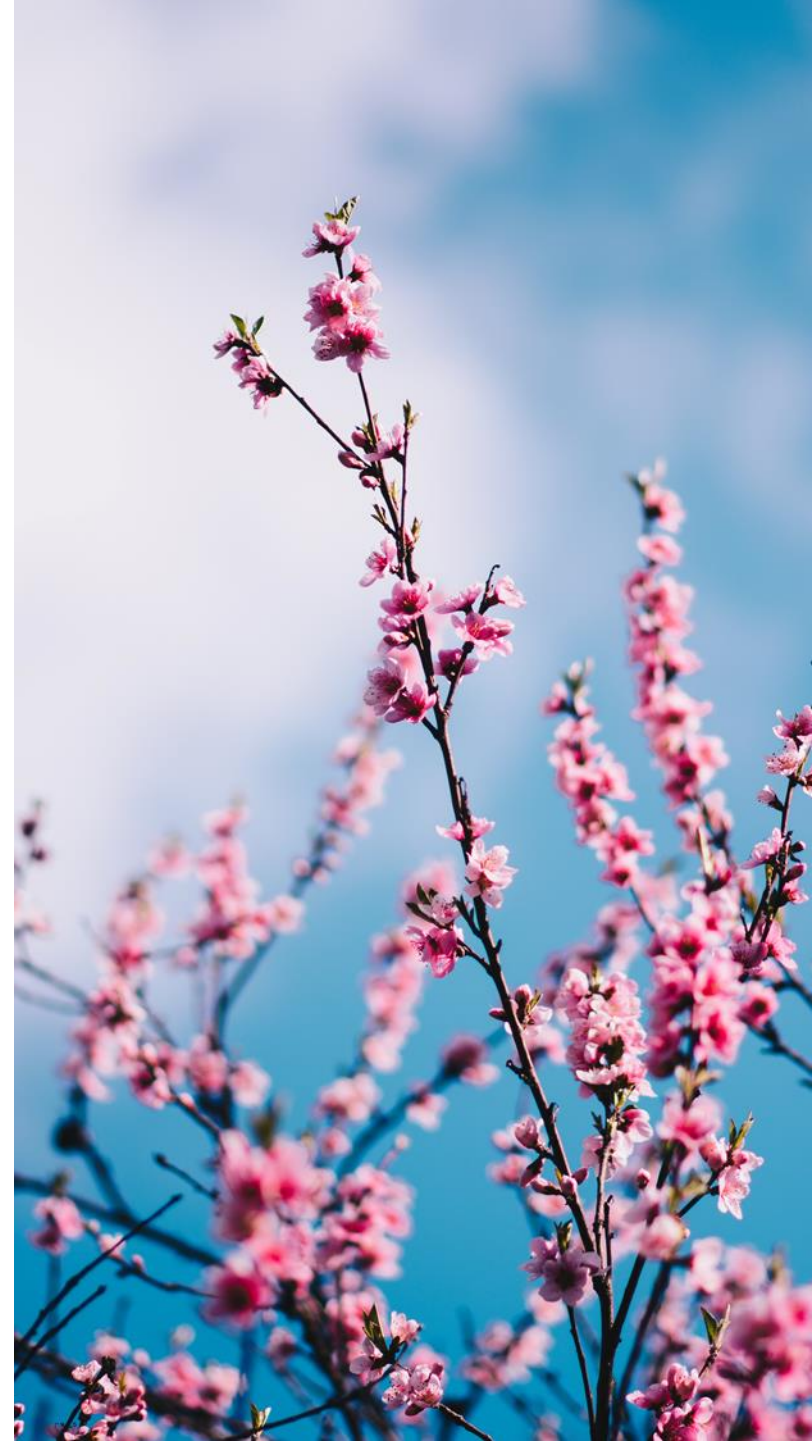
Projektet är en form av mentorsprogram där deltagaren får en stödperson som hjälper hen att utveckla kunskap och självständighet. Det individuella stödet kombineras även med gruppaktiviteter.

Metoden fokuserar på fyra så kallade livsområden:

1. Arbete och studier
2. Nätverk och sammanhang
3. Samhälle och bostad
4. Psykisk och fysisk hälsa

Projektet samverkar formellt med 2 kommuner som ansvarar för att rekrytera deltagare till programmet (detta kallas även för att länka) men kan ta emot ungdomar från alla kommuner inom Stockholms län. Projektet ansvarar för att rekrytera och arbetsleda stödpersonerna, utveckla metoder och följa upp resultat.

Stödpersonerna är de som ansvarar för att stötta deltagaren och varje stödperson arbetar med 1 eller max 2 deltagare. Stödpersonerna får en introduktionsutbildning och löpande handledning av projektet. Projektet har som krav att stödpersonerna ska ha erfarenhet av att arbeta med ungdomar eller unga vuxna samt ha en eller vara under akademisk utbildning. Stödpersonerna är timanställda och får ekonomisk ersättning för sitt arbete med ungdomen.





# PROJEKTET HAR HAFT MÅL PÅ INDIVID- OCH ORGANISATIONSNIVÅ

Projektets mål har varit att:

- Deltagarna genom projektets programmetod har ökade förutsättningar att uppnå självständighet och självförsörjning genom arbete eller studier samt upplever ökat välbefinnande
- Skapa en spridningsbar, implementerbar och beprövad programmetod för att stötta unga care leavers från utanförskap till sysselsättning
- Bidra till en etablerad samverkanstruktur och arbetssätt för samverkan mellan kommun och ideell sektor i samarbetet kring målgruppen care leavers



# OM RAMBOLLS UTVÄRDERING

# RAMBOLLS UPPDRAG HAR VARIT ATT STÖDJA OCH UTVÄRDERA PROJEKTET

- Att stödja projektets styrning mot de mål som angetts för projektet.
- Att studera om projektets aktiviteter och insatser leder till de resultat som önskas.
- Att undersöka förutsättningarna och synliggöra eventuella utmaningar samt ge inspel till projektets fortsatta arbete.
- Att undersöka förutsättningarna och eventuella utmaningar med hur projektets resultat ska kunna användas inom ramen för den ordinarie verksamheten efter projektiden.

Följande slututvärdering utgör Rambolls iakttagelser och totala bedömning av projektets genomförda arbete. Utvärderingen utgår i första hand från den datainsamlingen som har gjorts i samband med slutrapporten men baseras även på den kumulativa kunskapen om projektet som Ramboll har hämtat in löpande samt vid de tidigare nedslagen.



# OM RAMBOLLS UTVÄRDERING

## Löpande utvärdering av projektet

Ramboll genomför en löpande utvärdering av projektet som innefattar tre nedslag; uppstartsfas, halvtidsutvärdering och slututvärdering samt löpande processtöd.

Under uppstartsfasen stöttade Ramboll SOS Barnbyar genom att ta fram en förändringsteori för projektet samt ett system för progressionsmätning för att följa de deltagande ungdomarnas utveckling. Halvtidsutvärderingen fokuserade på att bedöma projektets måluppfyllelse och utveckling. Detta för att skapa möjligheter för projektet att göra justeringar i genomförandet och utveckla arbetssätt och metoder för att i ökad grad möta målgruppens behov. Följande slututvärdering har dels ett summativt fokus, dels ett framåtsyftande fokus i syfte att kunna dra lärdomar inför en spridning av programmetoden.

## Resultat halvtidsutvärderingen

I halvtidsutvärderingen konstaterade Ramboll bland annat följande:

- Att programmetoden skapar verksamma mekanismer för deltagarnas självständighet genom fokus på flera livsområden, kunskapsutveckling, hänvisning till annat stöd, kontakter med arbetsgivare och framför allt stödpersonens roll och nätverk.
- Att programmetoden har bidragit till ökad välbefinnande hos deltagare samt lett till att deltagare har kommit närmare arbete eller studier. Flera deltagare har genom programmet fått jobb.
- Att projektet har utvecklat fungerande metoder för matchning, rekrytering av stödpersoner och kvalitetssäkring av verksamheten.
- Att samverkan med deltagande kommuner har utvecklats och stärkts men att det finns utmaningar med att nå ut till socialsekreterare vilket påverkat rekryteringen av deltagare till projektet.

# SLUTUTVÄRDERINGEN HAR ETT SUMMATIVT OCH FRAMÅTSYFTANDE FOKUS



Under våren 2022 har Ramboll genomfört en slututvärdering av projektet. Slututvärderingen har ett summativt och framåtsyftande fokus. Utvärderingen utgår i första hand från den datainsamlingen som har gjort i samband med slutrapporten men baseras även på den kumulativa kunskapsuppbyggnaden av projektet och vår bedömning baseras på den datainsamlingen som har gjorts under hela utvärderingen, inklusive uppstartsfas och halvtidsutvärderingen. Den datainsamling som genomförts under våren 2022 har fokuserat på projektets **genomförande** och **resultat**, **måluppfyllelse**, samt **implementering** i de metoder och arbetssätt som projektet har arbetat med.

## DATAINSAMLING FRÅN HELA UTVÄRDERINGEN

Ramboll har utgått från datainsamling från hela utvärderingen, inklusive uppstartsfas och halvtidsutvärdering. Det sammantagna materialet utgör grunden för vår analys och bedömning av projektets resultat, samt våra slutsatser. Ramboll har genomfört intervjuer samt analysworkshop med projektorganisationen i flera omgångar. Ramboll har också intervjuat representanter för samverkande kommuner, stödpersoner, projektledning och andra projektmedarbetare samt tagit del av resultat av progressionsmättningsdata, deltagarstatistik och uppföljning av handlingsplaner. I utvärderingen har också andra underlag från projektet använts samt kunskap genom återkommande avstämningar med projektledningen.

## DENNA SLUTRAPPORT SAMMANFATTAR RAMBOLLS BEDÖMNING AV PROJEKTET

Rambolls slututvärdering syftar till att ge en samlad bedömning av projektets resultat. Rambolls bedömning baseras på en kumulativ kunskapsuppbyggnad som skett under hela utvärderingen. Rapporten har ett summativt och en framåtsyftande fokus med en inriktning på centrala lärdomar som kan dras av projektet, såväl i egenskap av framgångsfaktorer som utmaningar. Syftet med denna inriktning är att dels bidra till spridning av projektets resultat, dels skapa värde i det fortsatta arbetet med att utveckla ändamålsenliga arbetssätt för målgruppen.



### EFFEKTIVITET I GENOMFÖRANDE OCH RESULTAT:

Vilka har varit framgångarna och utmaningarna i projektets genomförande? Vilka resultat har projektet uppnått under projekttiden?



### MÅLUPPFYLLELSE:

Har projektet nått sina uppsatta mål?

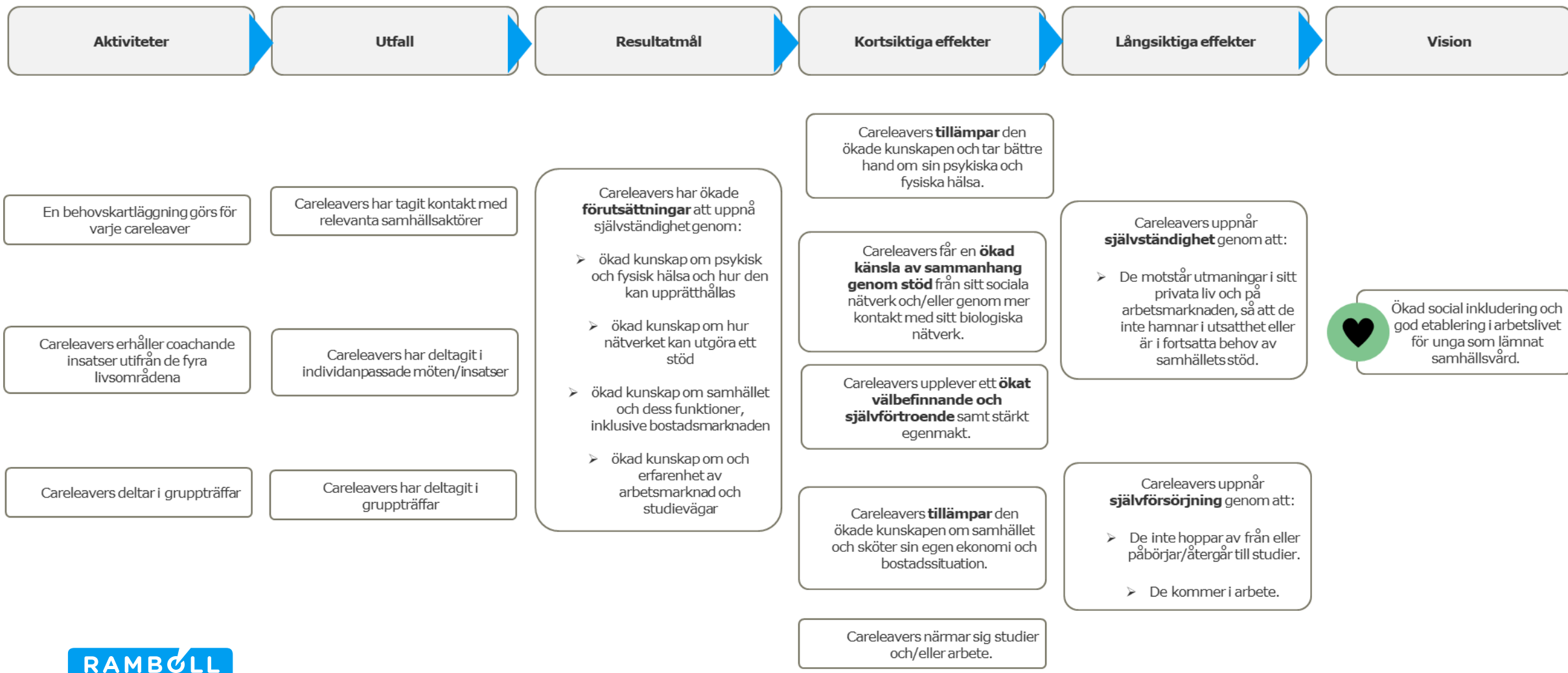


### IMPLEMENTERING:

Har projektet förutsättningar att implementeras i ordinarie verksamhet?

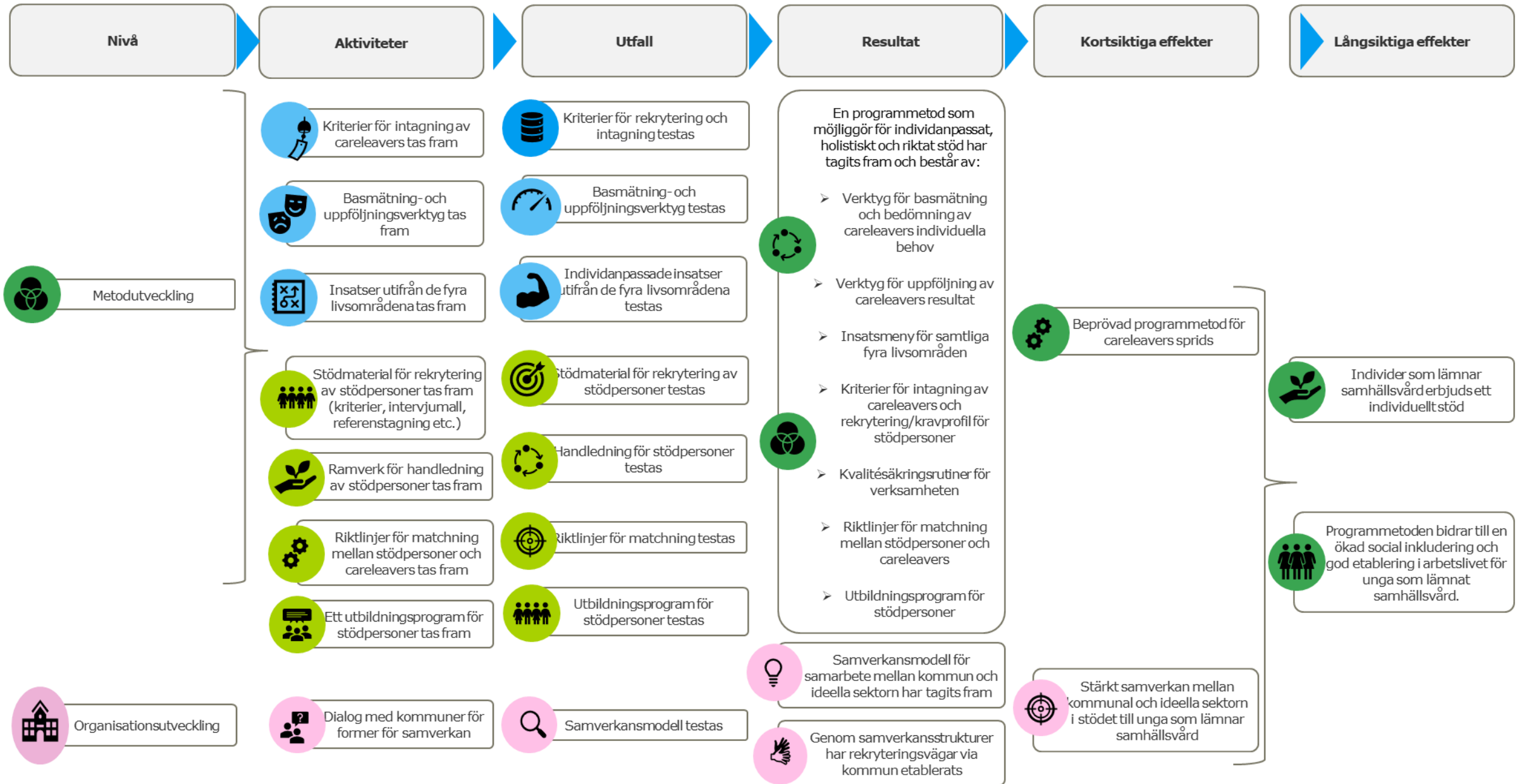
# PROJEKTETS FÖRÄNDRINGSTEORI

# FÖRÄNDRINGSTEORI: INDIVIDNIVÅ





# FÖRÄNDRINGSTEORI: ORGANISATIONSNIVÅ



# ÖVERGRIPANDE DELTAGARSTATISTIK

# DELTAGARSTATISTIK

58 deltagare har skrivits in i projektet

Projektet har fram tills slututvärderingen skrivit in totalt 58 deltagare. 10 av dessa har avbrutit sitt deltagande i programmet av olika skäl. Exempelvis har vårdbehovet varit för stort så att socialtjänsten har kopplats in, deltagaren har fått jobb på annan ort, upplever tidsbrist eller kan inte delta på grund av familjesituationen.

Totalt har 20 av deltagarna varit kvinnor och 38 har varit män.

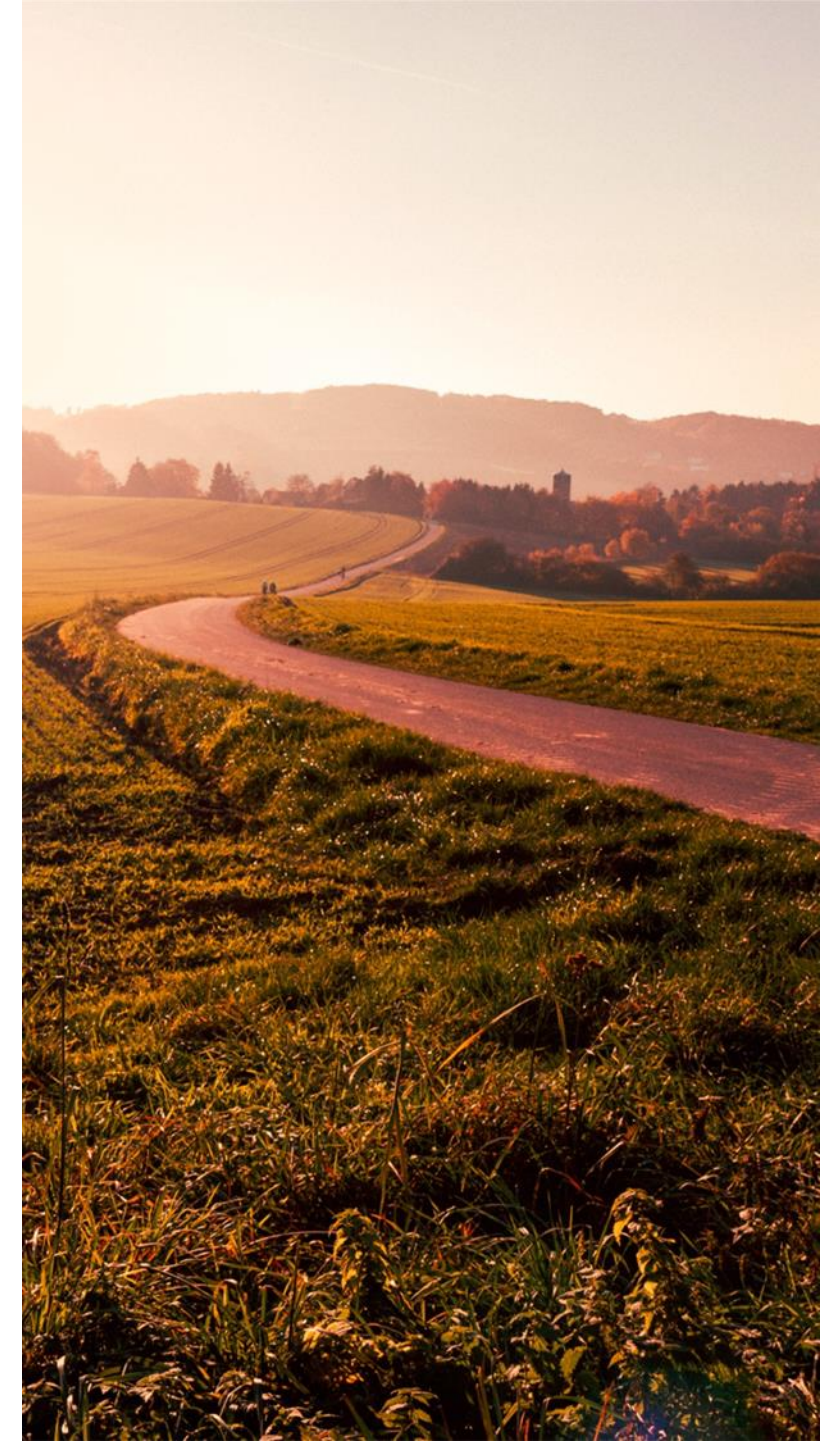
Projektet har haft formaliserad samverkan med kommunerna Stockholm och Botkyrka där representanter även har ingått i styrgruppen. 42 ungdomar har länkats via socialtjänsten genom denna samverkan samtidigt som fler ungdomar från kommunerna har hittat till projektet via annan väg.

Projektet har spridit information om programmet till samtliga kommuner inom Stockholms län. Projektet har även på olika sätt haft dialog och samverkansmöten med 8 andra kommuner\* i Stockholmsregionen. Övriga ungdomar har länkats via dessa kommuner. Vissa ungdomar har även länkats genom andra kontakter, eller har själva direkt sökt sig till projektet.

	Stockholm	Botkyrka	Annan rekrytering	Hela projektet
Totalt antal inskrivna deltagare	37	5	16	58
Antal avslutade deltagare	17	4	10	31
Antal pågående deltagare med uppföljning av handlingsplan				22
Antal pågående deltagare utan uppföljning av handlingsplan				5

# SAMMANFATTANDE SLUTSATSER





- Projektet möter ett stort behov hos målgruppen.
- Projektet har utgått från ett holistiskt perspektiv som ryms inom de olika livsområdena, vilket har varit viktigt för såväl målgrupp som projektets flexibilitet.
- Denna målgrupp riskerar att falla mellan stolarna när de skrivs ut från socialtjänsten och förväntas klara sig själva.
- Ungdomarna har olika behov och förutsättningar till ett självständigt liv, där har projektet tillgodosett att relevanta kravprofiler på stödpersoner matchar dessa behov.
- Stödpersonerna har under projektets gång fungerat som en trygg punkt för ungdomen.
- Det upplevs som värdefullt att insatsen genomförs av en civilsamhällesaktör och inte av socialtjänsten, både för ungdom, stödperson och av samverkande kommuner.
- Under projektets gång har stora förflyttningar hos flera deltagare gjorts, exempelvis är flera ute i arbete eller studerar vidare. Vissa livsområden är mer utmanande att arbeta med, såsom bostad eller hälsa.
- För en del stödpersoner har det varit utmanande med att bidra till nätverk och sammanhang, där har flera av flera av dem nämnt att det är bra med flera grupp-gemensamma tillfällen/aktiviteter.
- Det finns vissa utmaningar i fortsatt finansiering av programmet men planer finns för spridning och fortsatt samverkan med kommuner.










# RESULTAT: DELTAGARNAS MÅLUPPFYLLELSE

# SAMMANTAGEN BEDÖMNING AV MÅLUPPFYLLELSE: DELTAGARE

Resultatmål	Bedömning
Ökad kunskap om psykisk och fysisk hälsa och hur den kan upprätthållas	 Uppfyllt
Ökad kunskap om hur nätverket kan utgöra ett stöd	 Uppfyllt
Ökad kunskap om samhället och dess funktioner, inklusive bostadsmarknaden	 Uppfyllt
Ökad kunskap och erfarenhet av arbetsmarknad och studievägar	 Uppfyllt

Effektmål (kort sikt)	Bedömning
Tillämpar den ökade kunskapen och tar bättre hand om sin psykiska och fysiska hälsa	 Delvis uppfyllt
Ökad känsla av sammanhang genom stöd från sitt sociala nätverk och/eller genom mer kontakt med sitt biologiska nätverk	 Delvis uppfyllt
Tillämpar den ökade kunskapen om samhället och sköter sin egen ekonomi och bostadssituation	 Delvis uppfyllt
Närmar sig studier och/eller arbete	 Uppfyllt
Ökat välbefinnande och självförtroende samt stärkt egenmakt	 Uppfyllt

# PROJEKTET HAR HAFT HÖG RELEVANS UTIFRÅN DELTAGARNAS BEHOV



## RAMBOLLS BEDÖMNING

Ramboll bedömer att projektet i stor utsträckning möter ett behov hos en målgrupp som annars riskerar att falla mellan stolarna. Projektets insatser har till stor del varit individanpassade och lett till stegförflyttningar för individen.

### Projektet möter ett behov hos målgruppen

Samtliga intervjuade stödpersoner upplever att projektets insatser är relevanta utifrån målgruppens behov. De lyfter bland annat behovet av en trygg punkt, som stödpersonen delvis utgör. Stödpersonerna lyfter att det har varit bra att de har känt förtroende från projektet att ge ett individanpassat stöd utifrån hur relationen och behovsbilden för ungdomen har utvecklats under projekttiden.

Representanter för de samverkande kommunerna ser också att projektet möter ett behov hos målgruppen. Det framkommer bland annat att ungdomen i många fall inte är redo att "stå på egna ben" men samtidigt inte vill fortsätta vara ett ärende hos socialtjänsten. Det är ofta väldigt få ungdomar som tackar ja till eftervårdsärenden i vanliga fall. Därmed fyller det även en viktig funktion att de erbjudna insatserna genomförs av en civilsamhällesorganisation.

Projektmedarbetarna ser att projektet i hög grad möter målgruppens behov, men att det kan finnas behov av ännu mera insatser. Att det finns en stödperson framkommer som en särskilt viktig insats samt projektets holistiska perspektiv och möjlighet till ett anpassat upplägg utifrån ungdomens behov.



### Det holistiska perspektivet och stödpersoner har varit viktigt för ungdomarnas utveckling

Det framkommer att det breda holistiska perspektivet, genom de fyra livsområdena, har varit viktigt för att kunna stötta ungdomen. Möjligheten till ett flexibelt upplägg för individen har också varit viktigt dels utifrån ungdomarnas olika initiala förutsättningar, dels utifrån vad som påverkar ungdomens livsvillkor under projekttiden.

### Vissa livsområden är mer utmanande

Både stödpersonerna och projektet upplever att livsområdena hälsa och nätverk är mer utmanande. *Ungdomarna har generellt ett väldigt litet nätverk och några har stora utmaningar i sitt psykiska och fysiska mående. I de fallen kan stödpersonerna vara en trygg punkt och ge vägledning till stöd och nätverk, men det är ett arbete som tar tid.* Stödpersonerna lyfter fram att det är en styrka att de kan följa med ungdomen till möten hos olika stödinstitanser.

Arbete och studier uppfattas delvis som lättare områden att arbeta med då ungdomarna generellt är motiverade samt att finns konkreta aktiviteter såsom att söka jobb, skriva CV, besöka arbetsgivare etcetera. När det gäller bostad kan stödperson stötta i regler och kunskap om bostadsköer men den generella bostadssituationen är en utmaning.

.."Det är inte så många som står klara vid 21 års ålder, men det kravet ställs på dessa ungdomar. De ska ha ett arbete, men de står på svajiga ben, men de vill sällan gå över till vuxenheten...Då tror jag det är mer attraktivt att ta kontakt med detta ungdomsprogram just för att det inte är socialtjänsten." (kommunrepresentant)

.."Mina ungdomar har haft olika förutsättningar...Båda ungdomar har tagit till sig kunskap och har fått en förbättrad situation. De tog till sig mycket under vårt gemensamma arbete. Jag har följt med till vårdcentral, vi har pratat med ungdomsmottagningar tillsammans. De har fått direkt ökad kunskap." (stödperson)

# FLERA UNGDOMAR HAR FÅTT JOBB ELLER STUDERAR



## RAMBOLLS BEDÖMNING

Ramboll bedömer att projektet i hög grad har uppnått målen för deltagande ungdomar. En majoritet av ungdomarna har fått jobb eller studerar och samtliga upplever att de har en bättre tillvaro genom projektets insatser. Det finns dock utmaningar där ungdomen kan befinna sig i en mer akut situation såsom bostadslöshet eller har mycket dålig psykisk hälsa.

### Deltagarna har i hög grad uppfyllt målen i sin handlingsplan

Varje deltagare har en egen handlingsplan som innehåller individuella mål utifrån de olika livsområdena. Uppföljningen av handlingsplanerna visar att för alla utom 4 deltagare är målen delvis eller helt uppfyllda.\*

### Flera ungdomar har fått jobb eller studerar

Inom livsområdet *arbete och studier* har projektet genomfört olika typer av insatser, både genom stödpersonen och genom gruppaktiviteter. Arbetet har utvecklats under projektets gång och utifrån önskemål från ungdomarna. *Varje onsdag har numera projektet läxhjälp på SOS-barnbyars kontor. Projektet har även arrangerat studiebesök hos till exempel DHL, tagit med ungdomarna till rekryteringsevent eller etablerat arbetstillfällen i samarbeten med t.ex. MAX.* Varje månad följer ett tema och arbete och studier är det temat som har bäst uppslutning bland ungdomarna. Information om körkort är särskilt populärt.

Av för- och eftermätningarna som görs med ungdomen är det en tydlig generell förflyttning i hur deltagarna bedömer sina kunskaper om arbetsmarknaden och förutsättningar på arbetsmarknaden.

Majoriteten av ungdomarna har fått jobb. Vissa har även valt att återgå till studierna genom att börja på Komvux, istället att direkt söka försörjning.



### Samhälle och bostad

En stödperson beskriver att de kan informera ungdomen om olika relevanta myndigheters roller och uppdrag och förklara exempelvis bostadskösystem. Stödpersoner kan också följa med till möten på exempelvis Migrationsverket och banken. Den samhällsorientering som stödpersonen bistår med ger också ungdomen en bild av hens förutsättningar, möjligheter och rättigheter.

Av för- och eftermätningarna med deltagarna syns tydliga förflyttningar kopplat till livsområdet *samhälle och bostad*. Exempelvis vad gäller kunskap om hur man gör en vardagsbudget, kunskap om räkningar, försäkringar och bostadskösystem.

Utmaningen med bostad är framförallt den generella bostadsbristen och svårigheten att få en egen bostad utan nätverk och bostadsförmedlingarnas krav på exempelvis försörjning. En stödperson beskriver hur hens ungdom blev akut bostadslös och under en period fick flytta hem till sin förälder som hen tidigare blivit bortplacerad från. I det fallet tror stödpersonen att det hade varit värdefullt med en tätare kontakt med socialtjänsten.



# FLERA UNGDOMAR HAR FÅTT JOBB ELLER STUDERAR



## RAMBOLLS BEDÖMNING



### Psykisk och fysisk hälsa

Det framkommer att stödpersonerna, som en insats, spelar en viktig roll som en trygg punkt för ungdomen. Stödpersonerna beskriver också hur relationen till ungdomen stärks över tid. Stödpersonerna kan visa och följa med ungdomen till olika stödinstitutioner såsom vårdcentral och ungdomsmottagning, men lyfter samtidigt att tar det tid att arbeta med förbättrad psykisk och fysisk hälsa. En stödperson beskriver hur hans ungdom påverkades av det som pågick i hemlandet som påverkade hela måendet, med dålig sömn, dålig mat och lite fysisk aktivitet. Då blev första steget att fokusera på måendet och mötena bestod bland annat av promenader.

Av för- och eftermätningarna som görs med ungdomen har det framförallt skett en större förflyttning när det gäller att veta var man kan få stöd och hjälp för sin hälsa.

### Nätverk och sammanhang

Det framkommer att flera ungdomar är ensamma och i behov av nätverk och sammanhang. I för- och eftermätningarna uppger en majoritet av deltagarna att de känner sig ensamma ibland.

Projektet har under projekttiden utvecklat fler gruppgemensamma aktiviteter vilket alla intervjuade aktörer lyfter som något positivt. Dels blir det ytterligare ett tryggt ställe, du träffar personer i samma situation och du kan få vänner. Känslan av sammanhang blir starkare om ungdomar får stöd från olika håll. Det framkommer exempelvis att **projektteamet** även ses som ett stort stöd av flera deltagare.

## Projektmedarbetarnas bedömning av deltagarnas progression

Av för- och eftermätningarna där projektets personal gör bedömningar av deltagarens progression inom de olika livsområdena syns också en generell förflyttning. Personalen tar ställning till deltagarens förmåga att hantera sin hälsa, hantera sitt dagliga liv, förståelse för arbetsmarknaden och i vilken utsträckning individen har ett nätverk som stöd. Samma bild gällande utmaningar kopplat till nätverk och hälsa syns i personalens bedömningar samt att den största utvecklingen sker inom deltagarens förståelse för hur hans kompetens kan användas på arbetsmarknaden. Vid basmätningen är också bedömningen att deltagarna från början generellt i hög utsträckning handlar målmedvetet och har förmåga att klara av sitt dagliga liv.

”Hälsa och nätverk tar väldigt lång tid att bygga upp, vi börjar jobba med allt precis när det har tappat allt.” (stödperson)

”Jag tror att hon har fått en ökad känsla av sammanhang. Dels har hon sammanhang i fråga om jobb där hon har ett jobb i sin ålder och har fått en kontext. har varit med på några träffar med SOS barnbyar. Hon har en nära vän som hon umgås med, hon har insett att hon är vuxen och inser att man måste jobba, hon vill börja plugga och ser framemot att få en klass.” (stödperson)

# DELTAGARNAS RÖSTER OM ERFARENHETER AV PROGRAMMET VID SLUTMÄTNING OCH REFERENSGRUPPSMÖTEN

"Det bästa jag kunnat spendera min tid på, vara med i den miljön. Lärorikt, lär sig vilken väg man ska ta, tex. efter skolan. Kontakter som är kvar om jag kommer behöva sen igen. Kan komma med vilken fråga som helst."

"Min stödperson har varit livsavgörande för mig. En trygg person som alltid finns där."

"SOS Barnbyar har hjälpt mig jättemycket. Just nu, allt jag gör, söka jobb, tänker på körkort, hemförsäkring m.m., allt har jag lärt mig genom programmet. Hur man gör det, att man ska ta steg m.m.."

"Det känns skönt att det finns någon som kan hjälpa mig - om du inte har kontakter, nätverk, så är det svårt i Sverige. Så jag är glad att jag har min stödperson bredvid mig. Som kan lära mig, snabbare göra mig självständig. Programmet är jättebra med stödperson, läxhjälp/onsdagar, gruppaktiviteter. Det är bra att ni ställer dom här frågorna, i början, mitten/nu, jag har ingen som frågar om allt det här."

"Vi har bestämt tillsammans. Min stödperson har påmint om saker eller motiverat till att jobba med fler områden också."




"Fått hjälp att tänka på fler saker samtidigt, tex. så tänker jag mycket på jobb, så jag glömmar bort och får hjälp av min stödperson att fokusera på andra saker också, tex. bostad."

"Vi har bestämt tillsammans. Min stödperson har påmint om saker eller motiverat till att jobba med fler områden också."

"Mer gruppaktiviteter, det skulle vara roligt att träffas och umgås med andra ungdomar. Kanske ut i skogen och grilla, spela fotboll eller göra andra saker ihop. Att ses fysiskt är att föredra framför att ses digitalt. Man vill träffas."

# RESULTAT: MÅLUPPFYLLELSE INOM METOD

# SAMMANTAGEN BEDÖMNING AV MÅLUPPFYLLELSE: METOD

Resultatmål	Bedömning
Kriterier för intagning av care leavers	 Uppfyllt
Kriterier för rekrytering av stödpersoner	 Uppfyllt
Riktlinjer för matchning mellan stödpersoner och care leavers	 Uppfyllt
Verktyg för basmätning och bedömning av care leavers individuella behov	 Uppfyllt
Verktyg för uppföljning av care leavers resultat	 Uppfyllt
Insatsmeny för samtliga fyra livsområden	 Delvis uppfyllt
Utbildningsprogram för stödpersoner	 Uppfyllt
Kvalitetssäkringsrutiner för verksamheter (inklusive handledning)	 Uppfyllt

# PROJEKTET HAR SKAPAT EN SPRIDNINGSBAR PROGRAMMETOD



## RAMBOLLS BEDÖMNING



Ramboll bedömer att det finns en utvecklad beprövad metod för hur en civilsamhällesaktör kan arbeta med målgruppen care leavers på ett framgångsrikt sätt utifrån projektets mål. Vissa delar har utvecklats under projektiden och det finns idéer kring hur vissa aktiviteter kan utvecklas.

### Projektet har tagit fram en beprövad programmetod

Programmetoden innefattar:

- kriterier för intagning av care leavers
- rekrytering/kravprofil för stödpersoner
- riktlinjer för matchning mellan stödpersoner och care leavers
- mätverktyg för basmätning och uppföljning av deltagarens resultat
- insatsmeny för fyra livsområden som inkluderar en app, gruppaktiviteter och handledning för stödpersonerna

### Stödpersonen och strukturerna runt stödpersonen är centrala i programmetoden

En viktig del i själva programmetoden är stödpersonen som insats, både utifrån krav vid rekrytering, matchning med ungdomen och i den fortlöpande handledningen. Stödpersonerna anger att handledningen har varit bra och att de har varit givande att dela erfarenheter och kunskaper mellan varandra. En stödperson lyfter att det kan vara värdefullt att se över handledningsprocessen för de som har varit stödpersoner ett tag, för att säkerställa att tillfällena fortfarande är givande och intressanta och blir ett sätt att behålla stödpersonen. Ett förslag är att ha olika processer för nya och gamla stödpersoner. En annan stödperson lyfter att det har funnits svårigheter med delar av handledningen med i vissa fall otydligt fokus, osäkerheter kring vad man får och kan ta upp kring sin ungdom och att gruppen har varit för stor.

### Projektets insatser och aktiviteter har utvecklats över tid och anpassas efter ungdomens behov

Stödpersonerna lyfter att appen har varit ett bra verktyg, särskilt inledningsvis och som ett löpande informationsstöd. De ser även att det är bra att kunna arbeta med de olika livsområden i olika takt och på olika sätt utifrån ungdomens behov.

Gruppaktiviteterna som har utvecklats och ökat över tid är uppskattade. Några stödpersoner lyfter behovet av ökat stöd när "deras" ungdom exempelvis har hög psykisk ohälsa. Det kan vara i form av tätare kontakt med socialtjänsten eller ett ökat stöd från SOS-barnbyar.

### Bra med möjlighet till mötesplats på SOS-barnbyars kontor

Var träffarna sker mellan stödpersonerna och ungdomarna varierar. De har setts på café, promenerat och på SOS-barnbyars kontor.



Det framkommer att det hade varit uppskattat om SOS-barnbyars kontor i högre grad hade kunnat nyttjas för träffarna. Detta då exempelvis dator kan behövas och ungdomen inte alltid har tillgång till dator. Det är bra att det har funnits finansiering för fika och flexibilitet vad gäller tidpunkter för träffarna.


" Appen är bra, jag använder den inte alla gånger, Det är ett stöd och en trygghet att det finns mycket information via en kommunikationsväg. Bra med förslag på frågor.."

# RESULTAT: MÅLUPPFYLLELSE INOM SAMVERKAN



# SAMMANTAGEN BEDÖMNING MÅLUPPFYLLELSE: SAMVERKAN

Resultatmål	Bedömning
Samverkansmodell för samarbete mellan kommun och ideella sektorn har tagits fram	 Delvis uppfyllt
Genom samverkansstrukturer har rekryteringsvägar via kommun etablerats	 Uppfyllt

Effekt mål (kort sikt)	Bedömning
Stärkt samverkan mellan kommunal och ideella sektorn i stödet till unga som lämnar samhällsvård	 Uppfyllt

# EN SAMVERKANSMODELL BÖRJAR TA FORM OCH HAR FÖRUTSÄTTNINGAR ATT LEVA VIDARE



## RAMBOLLS BEDÖMNING

Ramboll bedömer att projektet har bidragit till en stärkt samverkan om målgruppen mellan civilsamhällesorganisationer och kommuner. Det finns ett upparbetat förtroende mellan parterna och goda erfarenheter av samverkan inom projektet och av programmetodens insatser och resultat. Det finns vissa utmaningar i exakta utformningen av ett fortsatt arbete med programmetoden, men planer på ett fortsatt samarbete och spridning av metoden i övriga delar av Sverige.

### Tidig dialog kring programmetoden gav förutsättningar för god samverkan

Det har varit positivt att projektet i ett tidigt stadie tog kontakt med samverkanskommunerna för att diskutera innehåll och samverkansformer för uppdraget.

Representanten för en samverkanskommun beskriver att det har funnits förtroende mellan aktörerna i relation till varandra och i relation till ungdomarnas utveckling. De har förlitat sig på aggregerad data från SOS-barnbyar och Rambolls halvtidsutvärdering.

Även projektets medarbetare upplever att samverkan har fungerat väl, och att själva länkningen av ungdomar har fungerat. Det har varit tydligt vilka ungdomar som är målgruppen för projektet. Det har krävts flera kommunikationsinsatser under projektets gång hos olika förvaltningar och medarbetare i samverkanskommunerna, för att säkerställa kännedom om projektet och att för att se till en vilja att länka.



### IOP har utretts som en möjlig väg framåt

Stockholm stad och SOS-barnbyar har utrett möjligheten att ta projektet vidare genom IOP. Det finns dock vissa juridiska begränsningar, bland annat på grund av insatsens omfattning som gör att programmet i dess nuvarande form inte anses uppfylla målen för IOP. Kostnaden per individ är generellt också högre än vad som rymmer inom ett IOP-avtal med exempelvis Stockholm stad. Då en viktig del i projektet är att genomförandet sker i regi av en civilsamhällesaktör och att insatser sker utanför socialtjänsten är det inte säkert att IOP är den mest ändamålsenliga formen.

### Implementering av programmetoden kan genomföras på olika sätt

Utifrån resultaten är både SOS-barnbyar samt samverkande kommuner intresserade av en fortsättning av programmet. Dels arbetar SOS-barnbyar med att sprida programmetoden generellt, då de ser att även andra civilsamhällesaktörer, i samverkan med kommuner, kan implementera arbetet. SOS-barnbyar ser att det är viktigt att det är just civilsamhällesorganisationen som står för genomförandet.

Då gruppaktiviteter är uppskattat av både deltagare och stödpersoner, ser både kommunen och projektet att flera gruppaktiviteter kan vara ett sätt att kostnadseffektivisera programmetoden. SOS-barnbyar bedömer att kommunen bör kunna ta 50 % av programkostnaden i det fortsatta arbetet med programmet för care leavers.

”Vi håller på med att sprida kunskap om vårt projekt i hela Sverige. Vi har modellen, metoden, och kunskapen”

# SAMMANFATTANDE SLUTSATSER OCH REKOMMENDATIONER

# SAMMANFATTNING FRAMGÅNGSFAKTORER

Ramboll bedömer att det finns några viktiga framgångsfaktorer som har varit avgörande för projektets resultat.

- **Projektet bygger på en tydlig behovsbild**

Projektets insatser baseras på en tydlig behovsbild baserad på forskning, där det framgår att ungdomar som lämnar samhällsvård generellt är i fortsatt behov av stöd till ett självständigt liv.

- **Stödpersoner som insats har fungerat väl**

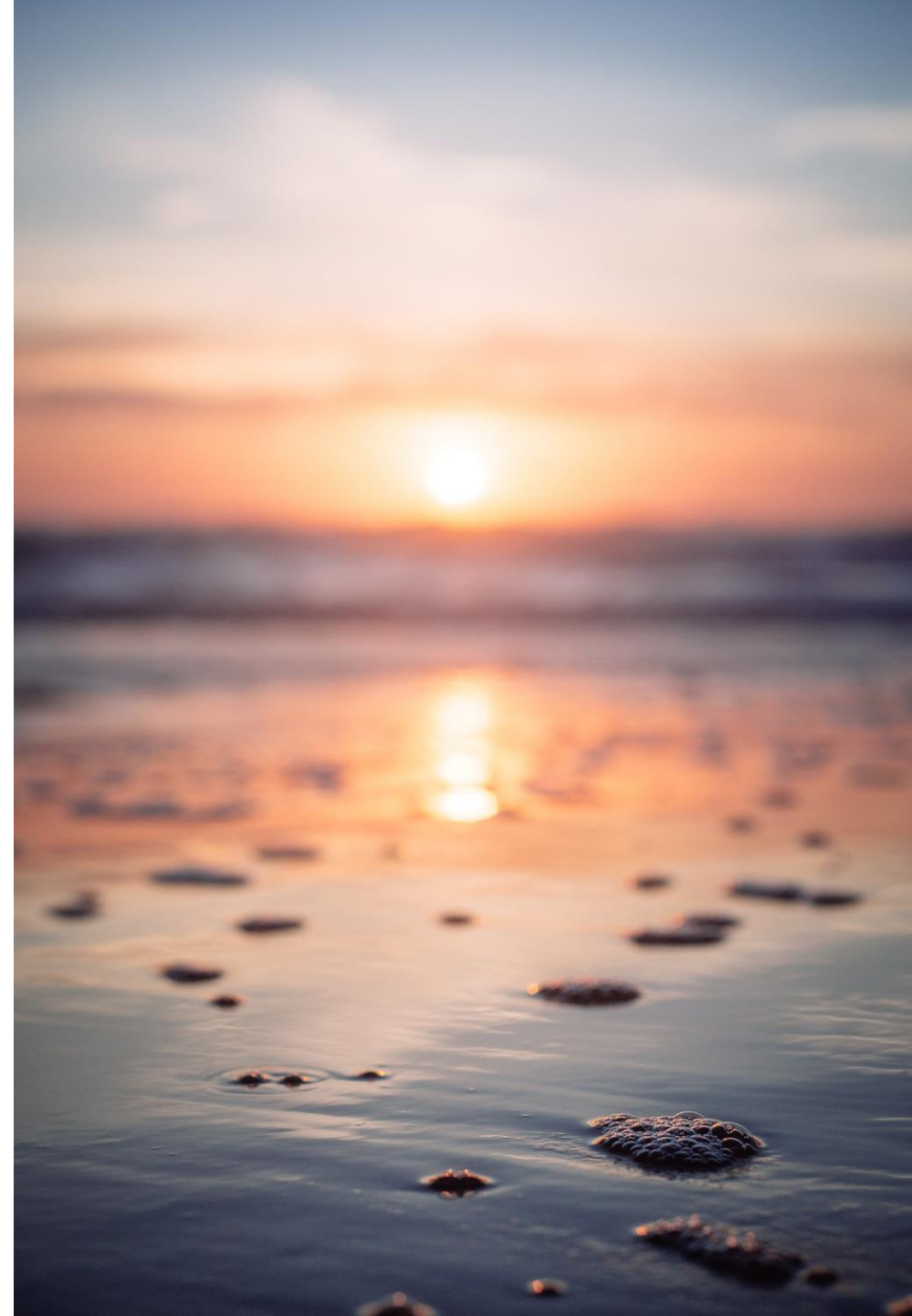
Formerna för rekrytering, ersättning, handledning och matchning av stödpersoner och ungdomen har varit en framgångsfaktor.

- **Den holistiska ansatsen genom de fyra livsområden har möjliggjort ett individanpassat upplägg efter ungdomens utvecklingsbehov**

De fyra livsområdena täcker in flera centrala delar för ett självständigt och självförsörjande liv. Det har varit viktigt att det har funnits möjlighet att i olika takt och i olika grad arbeta med de olika områdena utifrån ungdomens specifika livssituation.

- **Tidig dialog och återkommande kommunikationsinsatser med samverkande kommuner**

Att samverkanskommunerna upplever att de har varit med tidigt i uppdraget och har haft möjlighet att ge input till programmet och aktiviteterna har bidragit till ett högt förtroende mellan samverkansparterna. Samverkan inom styrgruppen har fungerat väl bland annat genom att projektet löpande har uppdaterat om resultat och ungdomarnas utveckling inom programmet.



# REKOMMENDATIONER

- **Säkerställ den fortsatta samverkan och goda dialogen med samverkanskommunerna**

Ramboll ser att det finns goda förutsättningar till fortsatt samverkan mellan SOS-barnbyar och de kommuner som har varit involverade i projektet. För att säkerställa ett fortsatt utvecklingsarbete med programmetoden rekommenderar Ramboll att SOS-barnbyar fortsatt upprätthåller (styr)gruppsmötena med representanter för de samverkande kommunerna, dels med syftet att diskutera former för fortsatt samverkan och finansiering och för att löpande uppdatera och vid behov justera programmetodens utveckling av aktiviteter. Vi ser att de kommuner som har deltagit i projektet blir viktiga även som partners för att inhämta kunskap, reflektioner och erfarenheter ifrån.

- **Sprid projektets goda resultat brett**

Givet projektets goda resultat och målgruppens behov ser Ramboll att SOS-barnbyar aktivt bör sprida programmetoden samt erfarenheter av projektet och av att arbeta med målgruppen.

- **Utveckla programmetoden och arbetsätt utifrån förändringsförslag**

Ramboll ser att SOS-barnbyar bör ta tillvara den input som har inkommit kring utveckling av vissa insatser inom programmetoden. Detta innefattar bland annat möjligheten att utöka antalet gruppaktiviteter som ett sätt att främja en känsla av sammanhang för ungdomen. Det innefattar även input kring att utveckla handledningen utifrån aspekter kring vad och hur kan erfarenheter delas, mindre och olika grupper utifrån stödpersonen tid och erfarenhet i programmet

